

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁSTĽ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok -- 4 koruny -- hal. Na pol roka -- 2 " -- " Na štvrt roka -- 1 " -- " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i></p>
--	---	---

Katolícky tábor v Stolnobe- hrade.

Valné a slávnostné shromaždenie Katolíckej Ludovej Jednoty.

Deň 4. decembra na vždy ostane pamätným v dejinách katolíkov Uhorska. Tento deň nepodvrátnym svedectvom je blahonosného účinkovania Katolíckej Ludovej Jednoty, ktorá nielen takrečenú intelligenciu a pospolitý ľud v jednom tábore spája, lež na neodolateľne pevnom základe stojác, pravou obranou je kresťanskému obyvateľstvu celej krajiny.

Ako Katolícka Ludová Jednota pracuje za osvetu, duševné a hmotné blaho kresťanského ľudu Uhorska, vysvitá z toho, že ku vzdelávaniu ľudu len v tomto roku vydala blízko štyri milióny poučných spisov, ktorými v prvom rade 240 tisíc členov jej poučila vo všetkých otázkach v živote predchádzajúcich. O blahonosnom účinkovaní Katolíckej Ludovej Jednoty svedčí ďalej tá neodškripiteľná skutočnosť, že ona v stá a stá pádoch bezplatne bráni práva, majetok a česť svojich členov a zdarma vyprostredkovaním požičiek na tisíce kresťanského ľudu vysloboduje z rúk úžerníkov.

K prevádzaniu týchto šlachetných cieľov k sveladeniu kresťanského Uhorska, Katolícka Ludová Jednota v jednom tábore spája veriacu intelligenciu a náboženstvu verne oddaný ľud pospolitý. Každý aj, v jehož srdci nevyhasla viera svojich otcov, uznáva tieto sväté ciele Jednoty a ochotne nasleduje hlas, čoho dôkazom je slávnostné a valné shromaždenie tohoročné, o ktorom podávame nasledujúcu zprávu.

Privítanie stredišťa v Stolnobe- hrade.

Ku valnému a slávnostnému shromaždeniu Katolíckej Ludovej Jednoty 4. decembra o 9. hodine ráno zo stredišťa dostavili sa:

Štefan Rakovszky, skutočný vnútorný tajný radca, krajinský vyslanec, predseda Katolíckej Ludovej Jednoty, dr. Mikuláš Zboray podpredseda, krajinský vyslanec, dr. Alexander Ernszt hlavný správca Jednoty, Štefan Haller hlavný tajomník, krajinský vyslanec, pápežský praelát Ján Molnár, gróf Béla Scherr-Thoss, gróf Teodor Somsich, Aladár Gedeon, Julius Pajzs, barón Géza Mannsdorf krajinskí vyslancovia a mnohí iní.

Hostov na železničnom nádraží privítali: organizácie Jednoty stolnobeohradské, katolícke spolky a početné deputácie organizácií z okolia Stolnobeohradu a z ďalších krajov. Miestny správca dr. Jozef Vass a podmešťanosť dr. Ludvík Kerekes hostov pozdravili peknými rečiami na ktoré predseda Jednoty Štefan Rakovszky odpovedal nasledovne:

Ctenému obecnstvu slobodného kráľovského mesta Stolnobeohradu veľmi sme povďační za toto srdečné privítanie. My bojujeme za sväté ideále a zásady, kresťanskú rodinu upevníť chceme nielen na duševnom, lež aj na hmotnom poli, bo toto považujeme za najpevnejší zaštyt krajiny. My poučujeme ľud o tom, že nie každý človek, čo v kabáte chodí, je mu nepriateľom a blíži sa k nemu preto, aby ho využitoval, lež že nachodia sa aj takí intelligentní ľudia, ktorí vedia tomu porozumeť, že keď ich Boh obdaril väčšími vlohami, tie potrebovať

majú ku blahu svojich bližných. (Hlučné, dlhotrvajúce éljen.)

Hostia viezli sa potom na kočoch do mesta, kde domy ozdobené boli zástavami a početný ľud privítal ich hlučnými ováciami.

Valné shromaždenie.

Veľká dvorana Katolíckeho Kruhu, v ktorej vydržiavané bolo valné shromaždenie už pred 11. hodinou preplnená bola početným obecnstvom. Medzi prítomnými zastúpení boli poprední cirkevnej a svetskej intelligencie, všetky vrstvy obyvateľstva mestského a sila pospolitého ľudu.

Po odspievaní hymny predseda Štefan Rakovszky valné shromaždenie zahájil nasledujúcou rečou:

Veľactené valné shromaždenie! S veľkým potešením konštatujem, že účinkovanie naše, ktoré sme započali asi pred tromi rokmi, sprevádza požehnanie božské. Dnes totiž podať môžeme tú radostnú zpravu, že behom troch rokov počet našich členov z desať tisíc poskočil na dvestoštyridsať tisíc. (Hlučné éljen.) Tento preveľký počet našich členov není našou jedinou hrdosťou. Aj na to sme hrdí, že sme ľud pospolitý presvedčili o tom, že nachodia sa ľudia, ktorí nehľadajú svoj vlastný ošoh, keď sa ku nemu blížia, Len dve veci chcem zvlášte vyzdvihnúť. Jedna je obrana práv. Keby sme tým iného nedocielili, ako že ľud privádzame k tomu, aby sa chránil zbytočného pravotenia a že mnohé jeho záležitosti vyrovnali sme bez pravotenia, následkom čoho prepočetní neprestajne uchádzajú sa ku nám o radu — samo v sebe aj to je veľmi mnoho. Druhá vec, ktorú mi treba vyzdvihnúť, je celkom bezplatné vyprostredkovanie požičiek na intabuláciu. Túto ustanovizeň ešte vo väčších rozmeroch zamýšľame vyvinúť.

S týmto ale neuspokojíme sa celkom. Bez náboženstva nemožno ani jednotlivých ľudí, ani rodinu, ani štát udržiavať, My preto tak v našich spisoch a letádoch ako aj v našich shromaždeniach jednostajne vyučujeme ľud, upevňujeme ho mravne v tom, čo dodávalo mu siii eez tisíc rokov. Žije Boh nad nami a ja pevne verím, že účinkovaniu našemu aj v budúcnosti udelí požehnanie. S týmto zahajujem toto valné shromaždenie.

Po hlučných ováciach, ktoré za touto rečou nasledovali, hlavný tajomník Štefan Haller o účinkovaní Katolíckej Ludovej Jednoty predostrel nasledujúcu

Zpravu:

Počet členov. Do 30. novembra b. r. ku Jednote prihlásilo sa 240.942 členov. (Roku 1909. bolo členov 220.115). Medzi týmito sú maďarského jazyka 144.818 (m. r. 135.852), slovenského jazyka 40.247 (m. r. 35.841), nemeckého jazyka 52.132 (m. r. 44.759), Horvátov, Bunevácov a Rusniakov je 4745 (m. r. 3668)

Podelenie členov: Členovia Katolíckej Ludovej Jednoty nachodia sa prítomne na 3064 miestach. Na 2388 miestach je viacej ako 20 na 755 miestach menej ako 20 členov. V pomere ku roku 1909. utvorené je 292 nových organizácií.

Práca organizovania: Organizácie v bežiacom roku vydržiavaly 1137 verejných shromaždení a viac ako 2000 porád. Rozmožily sa zvlášte také organizácie, ktoré každý týždeň, každé dva týždne alebo každý mesiac sriadujú porady. Riadne porady vydržiavané byly v stoliciah: Komárno, Bars, Torontál, Nitra, Šopron a Požoň. Rečníci zo stredišťa súčastnili sa v 320 shromaždeniach. Zasadnutia vydržiavaly: spravujúca rada 12, správa 2, trieda tlače 14, agitačný výbor 6, právny výbor 5-krát.

Členovské príslušné spisy, letáky: V bežiacom roku vydali sme členovských príslušných spisov 2,281.385; sošitov a kalendárov, letákov a iného vyzvania rozšírili sme 1,530.146 výtiskov. Celé naše, v tomto roku vydané tlačivo obnáša 3,811.531 výtiskov.

V ludovej kancelárii pracujú: jeden pravotár, jeden poverený pravotár a traja právni radcovia s podporovaním 14 členov právneho výboru. Táto kancelária odbavila 8394 záležitostí. Z tohoto na osobné uchádzanie sa, ústna rada udelená bola v 1362 (r. 1909. v 715) pádoch, zakročené bolo v 2103 (r. 1909. v 804) pádoch, listovne odbavené bolo 4949 záležitostí. Po vidiekoch na 127 miestach, 159 pravotárov zdarma dáva radu našim členom, a tí aj, dľa doposiaľ došlých zprav, v právnych záležitostach bezplatne udelili radu v 10.215 pádoch. Právne

záležitosti odbavené byly súhrnom v 18.609 (r. 1909. v 13.652) pádoch.

Sprostredkovanie požičiek na intabuláciu
 Katolícka Ľudová Jednota začala v mesiaci marci bežiacého roku a cez 9 mesiacov členovia jej uchádzali sa o požičky vo výške 685.900 korún. Z tohoto neboly povolené požičky do 50 tisíc korún. Ostatné sú už alebo vyplatené, povolené, alebo sa o nich pojednáva, alebo prítomne majú byť intabulované.

Hospodárska trieda. Táto ustanovizeň je ešte celkom nová, bo jestvuje len od jedného mesiaca, o účinkovaní jej možno teda zprávu podať len v budúcom roku.

Stav pokladnice. Dľa preskúmania pokladnice, kroz dozorný výbor 30. novembra prevedeného príjmy Katolíckej Ľudovej Jednoty obnášaly 280.213·04; výdavky ale obnášaly 245.282·02, za čím poostáva 34,931·02 korún. Z tejto summy treba platiť účet za decembrový sošit spisov členovskej príslušnosti, jedno mesačné výdavky kancelárie a poslednú čiasticu účtu za vyhotovenie kalendárov.

V súvis s predstrením zprávy dr. Julius Kovács, ministersky radca, predseda dozorného výboru Jednoty oznámil, že počty a pokladnicu dozorný výbor našiel v najlepšom poriadku, na čo správe s pochválením udelené bolo absolutorium.

Voľba a prednášky.

Do predsedníctva pri všestrannom hlučnom oduševnení vyvolení boli znovu: za predsedu Štefan Rakovszky, skutočný vnútorný tajný radca krajinský vyslanec, za podpredsedov osvietený pán biskup dr. Ottokár Prohászka a krajinský vyslanec dr. Mikuláš Zboray.

Po prevedenej voľbe dozorného výboru a správy nasledovaly prednášky a za tymito predsedsa pri hlučných ováciach zaključil valné shromáždenie.

Popoludní.

Za prítomnosti prepočetného obecnstva o pol štvrtej hodiny popoludní vydržíavané bolo slávnostné shromáždenie, ktoré zahajil podpredseda a krajinský vyslanec dr. Mikuláš Zboray, po čom mali prednášky: krajinský vyslanec gróf Géza Mannsdorf, krajinskí vyslancovia Mi-

kuláš Zboray a Štefan Haller a konečne pri zriedkavom oduševnení osvietený pán biskup stolnobelohradsku dr. Ottokár Prohászka. Po utíchnutí hlučného oslavovania, slávnostné shromáždenie zaključil predseda Štefan Rakovszky.

Notárske pilule a iné liberálne veci.

Napísal: Známy.

Neni človeka, ktorý by neznal notára. Ponevác notárov všade vidíme, môžeme povedať, že sú to herskí chlapíci. Tak si idú po dedine, jak nejakí grófi. A v krčme! O a v krčme — česť výnimkám — tak vedia piť, jako nejakí sisly. Nebojá sa oni nikoho v dedine. A v meste! Tam bojá sa len slúžneho a mnohokrát ešte aj krajčíra — ktorému nezaplatili za šaty. Ale predsa najväčší strach majú pred slúžnym. Keď ten prinde do kancelárie, vtedy naši «víťazní» notárkovia zhrbia sa jako veveričky. Otroci sú pred ním a povie a káže im bársčo, všetko očima. Nedbajú, že s tým nohami šliapu práva ľudu, hlavná vec im je, previesť rozkaz slúžneho, ponevác ináč prišiel by «vizsgálat» a potom ztrata služby.

Neni teda čudno, že skoro každý notár dostane bolenie brucha, keď je reč o slúžnom a keď sa volby chystajú. Vtedy behajú-lietajú, jako by mali porobené. Lebo vtedy dorábajú tie notárske pilule, od ktorých div, že ten náš ľud už nezahynul.

Tieto notárske pilule ale sú tie krčmárske kortešacie. Čudná vec, že keď liberáli a notári chcú len niekoľko hlasov získať, už sa hrnú do krčmy. Teda natoľko dúfajú oni v pravde zásad svojich, že tú pravdu s pivom, vínom a páleným musia vliať do svojich otrokov! Teda natoľko ctia si títo notárkovia krajinské zákony! Krajinské zákony nakladajú, aby sa ľud vyučoval k dobrému, aby sa odvracal od páleného a hla, kto je prvý, čo tieto nariadenia nohami šliape? Prví sú notári, ktorí aknáhle má prísť daaká voľba, už ten ľud do krčmy ženú. A tam v krčme potom vykladajú svoju múdrosť tým opilým, a vyučujú ich vo všeliakých «pravdách» ktoré keď múdry človek čuje, nevie pochopiť, ako môže človek, ktorý nekdý snád niekoľko rokov do školy chodil, ako notár, také hlúposti tárať.

Takáto najnovšia tlachanina notárska je, že načo sa zaoberajú kňazi s politikou, načo sa miešajú do voľby! Čuli sme my túto sprostosť už dávno, ale ešte ani raz tak veľmi s týmito notári a iní liberáli ľud nebúrili, jako včul, za časov terajšej vlády liberálnej darobnej práce. Vedia títo panáčkovia, od čoho muchy kapú! Kto chce kraďnúť, doista prve je, aby poviazal alebo do izby zavrel gazdu, bo keď to neučiní, gazda výnde a zbojníka ovalí druhom.

Takúto múdrosť majú notári a liberáli. Oni chcú dostať našich. Chcú na liberálov zmeniť občanov. Ale kňazi bedlia. Obhajujú svoje ovečky. Vyučujú a upozorňujú ľud, aby sa chránil liberálov.

No pravda, že potom títo liberáli žiadajú, aby kňazi nesmeli zaoberať sa s politikou lebo vedia, že keď farári a kapláni budú mlčať vtedy liberáli budú ručať od radosti nad víťazstvom. Kňaz sa nemá miešať do politiky, hovorí liberáli, notári a iní panáci. A prečo by sa nemal miešať? Keď ty, notárko, pisarko a neviem ešte jaké čo, môžeš sa miešať do politiky, prečože by to nemohol urobiť aj kňaz, ktorý každý väčšiu daň platí, jako ty a ktorý každý väčšiu učenosť má, jak ty! Ty povedáš, že nepatrí sa kňazovi s politikou zaoberať, lebo že vraj kňaz je «svätý» a politika je špinavá. No vidíš, aj tu si sa omýlil. Prečo je politika špinavá, kto ju učinil špinavou? Notári a liberáli! Vy ste učinili politiku špinavou, pretože pri každých voľbách tolko dávate piť, že tí vaši voličia sa v blate gúlajú. Preto dívajte sa páni notári, aby ste tú politiku a ten ľud takým špinavým neučinili, preto musia sa kňazi s politikou zaoberať. Lebo tí vam pri voľbách trochu plasknú po prstoch a vyrážajú vám z rúk páleným naplnené flašky a tak bdia nad tým, aby tá politika nebola «špinavá» a k tomu mnohokrát ešte aj tak čudno «vonavá».

Pohliadnime ďalej, v čom pozostáva politika a čo je jej hlavný cieľ?

Politika pozostáva v práci za blaho ľudu a jej hlavným cieľom je so všetkými prostriedkami na tom pracovať, aby krajina a jej obyvatelia neboli ukrivdení a utlačení. A včul pýtam sa, kto môže najlepšie za blaho ľudu pracovať? Notári doista nie, bo tí závisia od slúžneho. Čo im ten rozkáže, to musia robiť. Kňazi

ale, pretože nezávisia od takých pašiakov, môžu a aj pracujú celou silou a dušou za ľud. K tomu kňazi z najväčšej čiastky sú dietky ľudu. Pochádzajú z tela a krve ľudu. Vyriastli a vyčovali sa medzi ľuďmi. Vedia teda, čo tomu ľudu chýba, čo ho tlačí a čo by bolo dobre a k jeho prospechu a preto kňazi sú tí, ktorí sa s politikou zaoberať majú. Otok nevie dobrú politiku činiť. Do jarma zapriahoutý volen tam môže ísť, kde ho gazda korbáčom žene. Preto aj každodenná zkušenosť nám ukazuje, že by do priekopy zaviedli nás notári, keď by sme ich v politike poslúchali. A tak teda páni notári netárajte také zelené veci, aby sa kňaz s politikou nezaoberal. Buďte o tom presvedčení, že keby ľud bol kňazov svojich poslúchal a nebol by išol za vašou flašou, vtedy neboli by vyhráli liberáli a neboli by sme tak ďaleko prišli, že na krajinskom sneme vyniesli ten zákon, že od včulka sudca sa nemiesať pri súde pýtať, že jakého náboženstva je pred súd postavená stránka. Urobili to tí liberálni ablegáti tej rezníckej strany preto, bo dľa nich viera není treba. Včul vytvorili vieru pri súdoch, neskoršie vytvorí ju aj zo škôl a potom prindeme tam, kde je včul Francúzsko. Zavierať nám budú kostoly a židia so všeliakými rezníckymi liberálmi olúpiť nás o všetky cirkevné majetky. Preto ľudu Kresťanský, nepočúvaj na táraniny notárske, lež nasleduj verne tvojich duchovných otcov, ktorí ňa vedú do tábora kresťanskej ľudovej strany!

Apoštolovanie kresťana za cirkev.

Každá spoločnosť, každá krajina požaduje od svojho člena, od svojho občana a to s úplným právom, aby ju bránil pred nepriateľmi, ktorí ju o jej samostatnosť, o jej práva a slobodu chcú olúpiť. Takto i cirkev právo má žiadať od nás, jako od svojich údov, aby sme ju bránili pred jej nepriateľmi, ktorí chcú jej učenie zpotvoríť, jej samostatnosť, jej práva a slobodu odňať. Cirkev má právo žiadať to od nás vždy, obzvlášte ale v terajšom čase. A to preto, bo duch terajšieho času je pohanský, ba horší než pohanský. Starý pohan veril ešte v modly, novoveký už nič neverí. Len terajší pohan môže povedať: «Ty sa vždy modlíš k Ježišovi, k Ma-

rii a či si od nich už dačo dostal? Keď nemáš chleba, nemáš šaty, či ti to dávajú»

Duch terajšej doby má to za cieľ, aby roztrhal všetky sväzky a reťaze, s ktorými zákony božie a cirkevné spútalý každé zlo, aby posadil zlo k dobrému. Rovnaké právo chce dať dobrému a zlému, ba chce, aby sa dobro klaňalo zlému.

Terajší svet je cirkvi nepriateľský. V hrozných rozmeroch zmáha sa počet zlých ľudí, ktorí tupia slávu kríža a Krista a zpotvoríť chcú jeho učenie. A to všetko preto, že kresťania nedbajú o cirkev, v srdciach jejich vyhasla láska k cirkvi a jej miesto zaujala istá lenivosť a neobalnosť. Ako sa Kristus žaloval na Kalvárii: «Bože môj! Bože môj! Prečo si ma opustil?» Tak môže žalovať sa i teraz, bo veď lahostajní, nesvedomí kresťania, bezbožní ľudia, synovia Beliala aj prítomne vedú ho na Kalváriu. Hlas jeho, jakožto hlas nášho najvyššieho pastiera, vyzýva nás k apoštolovaniu a k horlivosti za cirkev. Vyzýva nás nie k tomu, aby so složenými rukami hľadeli sme na to, jako synovia tmy putá kladú na ruky cirkvi. Vyzýva nás nie k tomu, aby sme nad neprávostami, ktoré bezbožníci páchajú proti katolíkom, vzdychali a beďákali, veď vtedy by sme boli podobní tým jeruzalemským ženám, plačúcim nad Kristom pre zlosť synov svojich a dostali by sme od Krista tú istú odpoveď, ktorú tie: «Nie nadomnou, lež nad svojimi synami nariekajte.» K takému apoštolovaniu Kristus zaiste nevyzýva, nas lež vyzýva nás k horlivému, za cirkev účinnému apoštolovaniu.

Mieru v tom podávajú nám synovia tmy, nepriatelia Krista. Jako oni horlia udusiť cirkev a znivočiť jej učenie, tak máme i my horlíť proti nim. Oni usilujú sa to pole, na ktorom najviac krivdy môže sa robiť cirkvi, so svojimi ľuďmi zaplniť a to s pomocou kresťanov. Usilujú sa zaplniť všetky svetské úrady, všetky svetské služby, všetky v krajinách snemy, všetky zákonodarstva.

A ktomu majú im pomáhať kresťania?! Žiaľbohu ale pomáhajú im na mnohých miestach i dobrí katolíci. Jako? Nuž tak, že si ich i dobrí katolíci volia do úradov, do stoličného výboru, do snemu a takým činom odovzdávajú im všetky práva. Tak so svojim volebným prá-

vom i ten najlepší kresťan stáva sa prenasledovateľom cirkvi. A taktoto uvádza do života to heslo, ktoré teraz po svete zneje: «Preč s Kristom, preč s jeho učením, s jeho evanjéliom». Preto je už svrchovaný čas, aby sme zo sna povstali, čas je už obzretným byť: komu máme dôverovať a komu nie. Dôvera naša patrí výlučne len tomu, kto je verný kresťan, verný ochranca všetkých zásad a práv cirkvi.

Sú i takí kresťania, ktorí hovoria: «Nebojme sa o cirkev, tú obráni Kristus.» Ovšem, Kristus sám bráni svoju cirkev a on si ju i obráni; veď keby ju nebránil, to by už dávno byly zvíťazili nad ňou brány pekelné, ktoré sú silnejšie, než moc ľudská; ale on to bránenie i od nás požaduje. Veď keď on svojim svätým telom, svojim životom bránil nás pred diablom, aby sme nezahynuli: za to už len tolko môže žiadať od nás, aby sme, nakoľko nám možno, i my bránili sväté jeho dielo a tým dokázali, že sme kresťania.

Toto žiadať ale má právo i sama cirkev. Vieme dobre, že matka i sama bráni svoje detky kým sú malé; keď ale vyrastú, má právo žiadať od nich, aby ju oni bránili. Jesli to neučinia, nie sú hodné matky. Nás jako malých, cirkev vypestovala, vychovala, ona nás kojila na svojich ňadrach a keď sme vyrástli, má právo od nás žiadať, keď je treba, aby sme ju bránili. Kto to nerobí, nie je hodný Krista a jeho cirkvi. Sv. Písmo hovorí, že kto nehodným stane sa kráľovstva Božieho, ono odňaté bude od neho a dané inému, ktorý vie pracovať ku sláve Božej a ku svojmu blahu. A to sa stane i s takým vlašným katolíkom, ktorý svojimi právami nezastáva cirkev. Zastávajme teda cirkev so svojim volebným právom, so svojim vôtom a hlasujme pri všetkých voľbách na prívržencov kresťanskej ľudovej strany.

Franc Klein

farár spišsko-rihvaldský.

Upozornenie.

Ponevác nám nikto nič nedá darmo, my naše noviny tiež nemôžeme darmo posielat ct. čitateľom. Preto aj vyzývame ich s

týmto, aby bezodkladne odoslali nám nielen predplatok na nastávajúci rok, lež kto s cenou novín zaostal, i celú dlžohu, tým viacej, bo v protivnom páde s koncom mesiaca decembra prinútení budeme, na ich atressu zastaviť ďalšie posielanie novín.

Ján Molnár
pápežský praelát, vydavateľ.

Výkaz organizácii
Katolíckej Ludovej Jednoty stolice
tekovskej.

1. novembra r. 1910. — Výkaz dľa farností.

	Počet kato- likov	Počet členov Kat. Ludov. Jednoty	% v pomere ku dospelým mužským obyvateľom
Alsógyöröd	366	41	45
Alsópél	1150	61	21
Alsószelezsény	468	28	24
Alsóvárad	583	43	29
Aranyosmaróth	2128	36	7
Barsberzencze	1056	66	22
Barsendréd	491	—	—
Barsfüss	1246	108	35
Barskaproncza	1193	75	25
Barslédec	719	22	12
Barstaszár	816	117	57
Barsbesse	636	46	29
Besenyő	1692	196	46
Besztercsény	878	23	10
Csejkő	1297	74	23
Cseke	935	87	37
Csiffár	734	100	55
Dócifürész	2017	124	25
Felfalu	1538	56	15
Felsőapáti	1364	8	2
Felsőhámor	2550	27	4
Felsőkemene	1307	—	—
Felsőzsadány	1446	16	6
Fenyőkosztolány	1125	—	—
Garamkürtös	2011	—	—
Garammindszent	1012	—	—
Garamnémeti	851	33	15
Garamrudnó	783	84	33
Garamszentbenedek	1097	29	10
Garamszentkereszt	1986	—	—
Garamszöllős	1297	58	18
Garamujfalu	1052	140	56

	Počet kato- likov	Počet členov Kat. Ludov. Jednoty	% v pomere ku dospelým mužským obyvateľom
Geletnek	1793	39	10
Jalna	740	—	—
Jánosgyarmat	1897	38	8
Jánoshegy	2405	309	51
Jánosrét	725	67	37
Karvaly	2384	—	—
Kékellő	507	97	76
Kellő	803	28	14
Kicő	741	—	—
Kiskeresnye	681	—	—
Kistapolcsány	1387	320	102
Körmöcbánya	4035	252	25
Kövesmocsár	577	—	—
Kunsvágása	1844	181	44
Lekér	2350	204	35
Léva	324	41	3
Lutil	1016	—	—
Madarasalja	903	—	—
Magasmart	891	—	—
Mellek	490	52	42
Modortartama	240	—	—
Mogyorómál	912	—	—
Nagyfajkürt	690	—	—
Nagyherestény	459	44	39
Nagykálna	580	76	52
Nagylócs	1228	176	57
Nagymánya	1192	83	28
Nagysalló	893	—	—
Nagysáró	670	28	17
Nagyugróc	2373	206	35
Nagyülés	781	—	—
Nemcsény	1157	96	33
Nemesoroszi	594	—	—
Néved	1019	55	22
Óbars	3479	219	25
Ohaj	2045	143	28
Oszlány	2779	241	35
Pálosnagymező	3050	19	2
Simony	812	—	—
Szklénófürdő	786	68	35
Teplafü	368	—	—
Ujbánya	4484	80	7
Ujbars	946	36	15
Ujgyarmat	1343	—	—
Ujlót	1558	62	13
Vámosladány	250	—	—
Velséc	790	80	40
Verebély	2800	92	13
Vihnyepeszerény	1842	—	—
Zsarnóca	4832	95	9
Zseliz	1729	151	31
Zsemlér	605	79	52
Zsitvaapáti	421	48	45

Organizácie jestvujú v 60 farach.
V 25 farnosťach niet ešte organizácie.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Horliví vodcovia Katolíckej Ľudovej Jednoty ďalšie shromaždenia vydržovali v nasledujúcich obciach:

Jablonice (Nitr. stol.) V shromaždení za prítomnosti mnoho ľudu vydržovanom o Katolíckej Jednote rečnili: miestny farár Karol Zsekó a tajomník zo strediska Ján Bartos, po čom miestna organizácia utvorená bola hneď s 96 členami.

Chropov (Nitr. stol.) Takmer celé obyvateľstvo obce dostavilo sa ku shromaždeniu, v ktorom cieľe Katolíckej Ľudovej Jednoty vysvetľovali: farár Jozef Buchta a tajomník zo strediska Ján Bartos. Z prítomných hneď 78 veriacich dalo sa za členov zapísať a v celej obci niet ani jedného domu, kde by aspoň jeden člen nebol sa ku Jednote prihlásil. Je to ozaj vznešený a nasledovania hodný príklad.

Kiskovalló (Nitr. stol.) V shromaždení rečnil tajomník zo strediska Ján Bartos, po čom hneď utvorila sa Jednota s 32 členami.

Sándorfa (Nitr. stol.) Pri všestrannom oduševnení utvorili miestnu organizáciu Jednoty v početne navštívenom shromaždení, ktoré zahájil horlivý miestny farár Anton Nemes a v ktorom tajomník zo strediska Ján Bartos rečnil s tak veľkým úspechom, že hneď 101 veriacich dalo sa za členov zapísať.

Korlátkó (Nitr. stol.) Pri oduševnení obyvateľstva celej obce o Jednote rečnili horlivý farár Franc Kopcsányi a tajomník zo strediska Ján Bartos, po čom do Jednoty vstúpilo hneď 60 členov.

(Pokračovanie nasleduje.)

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

Preseranská voľba.

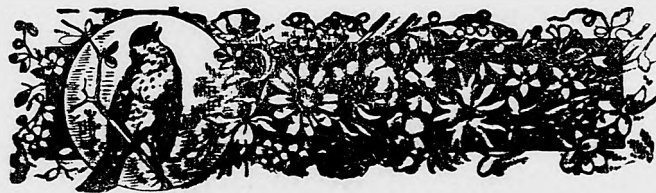
Celá nitrianska stolica bola zvedavá, ako vypadne stoličná voľba v Preseranoch. Pirchala úradník a Ľudák dostal 190 hlasov, liberál Markovics hlavný slúžny dostal 170 hlasov; liberál Adda dostal 150 hlasov, Ľudák Fiebig dostal 130 hlasov, Ľudák Konyakovszky dostal 120 hlasov. A tak vidno, že jeden Ľudák prešiel a dva libe-

ráli. Boj bol tuhý. Konyakovszky a dr. Janda boli dušou boja za zásady kresťanskej ľudovej strany. Smutno sme zkusili, že v ľudu sa ešte vždy nachádzajú Judáši. Duchovní otcovia bojujú za ľud a ten ľud pod sebou rúbe strom, podkladá sa liberálnym chlebkárom.

Smutná a žalostná to skutočnosť. Žid neoklame svojho rabína; kresťan oklame svojho farára. Drahí občania kresťanskí, kdeže je vaša svedomitosť? Kdeže je vaša statočnosť kresťanská? Teda tým darobným a šmatlavým liberálom sa podkladáte? Aj Judáš sa podkladal mammonským farizeom! Ale čo bolo koncom jeho? Aj vy tak chcete pochodiť, Smutné časy čakajú na nás, snáď na našich potomkov.

Drahí ľudia kresťania, vstúpte už raz do seba, nech nečinia inoverci posmech z nás, že je nás veľa, ale sme roztratení, jako rozviazaný snop. Bože môj, osvieť náš ľud, nech už raz vstúpi do seba a nech netisne vôz toho liberalizmu diablom založeného.

Solčiančanský.

POLITICKE CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová v pondelok 12. decembra vo vlastnom kruhu vydržovala poradu, ktorej predsedal krajinský vyslanec, skutočný vnútorný tajný radca gróf Aladár Zichy. Porada pojednávala zákonné návrhy aké najbližšie predostreť má vláda o smluve s loďnou spoločnosťou Adriou, o bitumi (zemských olejoch a o spoločnej banke. Ku týmto predmetom rečnili: pápežský praelát Ján Molnár, Mikuláš Zboray a Štefan Haller. Porada uzavrela, že pri pojednávaní zákonného návrhu o spoločnej banke v mene kresťanskej ľudovej strany v krajinskom sneme rečníť bude krajinský vyslanec Bela Rakovszky. Porada uzavrela tiež jednohlasne, že v snemovni veľmožov zavede mociu, aby pri pojednávaní odhlasovaného už zákona

o postupe v občianskych pravotách [306. § podržaný bol v pôvodnej osnove, bo v tomto paragrafe o tom je reč, či stránky pred súdmi slobodno je pýtať sa, akého sú náboženstva.

Kresťanská ľudová strana proti úžere.

Proti úžere neustále bojovala kresťanská ľudová strana od počiatku jej jestvovania. Karol Huszár krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu šárvárskeho v snemovom zasadnutí 10. decembra vyzdvihol, že proti kazar-skému obyvateľovi obce Ökörmezö židovi *Leig Leizer Zsivovics* pred okresným súdom zdvihnuté je 150 úžerníckych pravot. Karol Huszár v jeho reči o to žiadal ministra pravosudia, aby bezodkladne prezkúmať dal tieto úžernícke pravoty a súdom maramarošskej stolice aby hneď naložil, aby z úradu prenasledovali úžerníkov. Minister pravosudia s najväčšou ochotou vyplnil túto požiadavku a ešte v tenže deň na predsedu maramarošskej súdnej stolice upravil prísne nariadenie. Minister pravosudia aj v tom súhlasí s kresťanskou ľudovou stranou, aby bezodkladne zprisený bol zákon o úžere.

Ľudové shromaždenie vo Veľkých Topolčanoch.

V nedeľu dňa 18. decembra o pol dvanástej hodine cez poľudnie v obrovských rozmeroch vydržiava shromaždenie Katolícka Ľudová Jednota vo Veľkých Topolčanoch.

Shromaždenie zahájí krajinský vyslanec Georg **Szmrecsányi**.

Rečník budú: Koloman **Brestyenzky** a Alois **Fiebig**.

V tom pevnom presvedčení, že pri tomto shromaždení nebude chýbať ani jeden horlivý veriaci mesta a okolia, všetkých uctive povoláva k nemu

Riaditeľstvo.

K našemu vyobrazeniu.

Indiani obývali dakedy celú Ameriku. Ako ale európejské národy zaplavily nový svet, prastarí obyvatelia Ameriky, Indiani pustli vždy viacej, zvlášte následkom požívania liehových nápojov. Teraz žijú v Amerike len v nepatrnom počte a prítomne zomrel v 85. roku života ich posledný náčelník menom «Červený oblak».

BESEDNICA.

Odpustenie.

(Dokončenie.)

Ondrej teda rovno zabočí do kancelárie pána farára, ale si najprv svoju hlohovú palicu opre o stenu pri dveroch. Zaklope a keď mu je dovolené vstúpiť, vniđe do izby. Velebný pán tam stojí pred ním.

— Pochválen...

— Naveky... Ondrej. Prišiel ste?

— Už som len prišiel — mrdol jedným plecom Tvarožna.

— Vďačne ste prišiel?

— Veď teraz už ani nemám tak veľmi súrne roboty — odpovie hájnik Tvarožna jednoducho.

— Len preto?

— Len preto.

— A nie pre Štefana?

— Nie.

— Sadnite si, Ondrej. Sem na túto stoličku. Tak. Dobre padne takému starému telu oddýchnuť si na takej mäkej stoličke. Nuž, veru ten chudiak... Veru tak. Ale si najprv zapálím. Aj vy by ste si mohol zapáliť na cigarku. Nate, zapáľte si.

Ondrej sa díva na cigarku, mal by aj vôľu na ňu, ale ju predsa len odtiskne od seba, ako taký, ktorý by nechcel, aby ho podplatili.

— Nie ja, velebný pane. Teraz nie. Radšej sa vás opýtam: prečo ste zvonára poslali pre mňa? Vari len nie...

— Veru áno, Ondrejko. Váš Štefan je tu.

— Kde?

— No, neni tu vo fare. U zvonára žalostí.

— Len nech žalostí! Prah môjho domu ten viacej nikdy neprekročí.

— Pohanom ste vy, Ondrej a nie dobrým kresťanom.

Hájnik namrzený vstane zo stoličky:

— Pohanom som! Áno... Urobil mi haňbu, odišiel z otcovho domu. A prečo? Zviedli ho nesvedomití ľudia!... Že vraj do Ameriky. Chcel zbohatnúť... Ja som už človek starý. Naňho som chcel zanechať svoju službu, hájníctvo, aby som si na starosť mal pri kom odpočinúť. Nechcel som ho pustiť. On neposlúchol napomínania otcové, tu ma nechal...

— Už sa vrátil.

— Vrátil? Teraz sa už mohol nevracať. Mohol tam žiť v hojnosti, mohol zbohatnúť!

— Chorý, obsúchaný sa vrátil. Mňa prosil, aby som sa s vami shováral, aby som vám hovoril k srdcu.

— Ja nemám srdca odtedy, ako moja nebohá žena zomrela. Nie neimám. On ju pripravil o život. Žiaľ za jediným synom ju uložil do hrobu. Nemám srdca. Za-

— Neni to zlý syn! Je to jeden zatmútený syn, so srdcom kajúcim, krváčajúcim. Kto sa má nad ním chorým smilovať, ak nie vy? Čo vás ja ním všetkých?

Náčelník Siux Indianov.

kopal som ho so svojou starou. Ak moje srdce hľadá, nech si ho vyhrabe zo zeme, ak vie.

— Potresece vás Boh, Ondrej.

— Potresece! Veď som už dosť potrestaný s takým nevďačným synom.

Čo hlásal náš Pán, kým chodil tu na zemi? Poznáte podobenstvo o márnotratom synovi? Ten premrhal všetko svoje dedičstvo a keď sa biedny, chorý vrátil ku svojmu otcovi, čo na to otec urobil? Prijal ho na milosť, odpustil mu. Láska je zeleným stromom ľudskej

duše a tento strom má jeden utešený kvet. Volajú ho: odpustenie.

— Nie ja — mrmlal vzdorovite hájnik — nie ja, velebný pane. V rukách Božích som, nech naloží so mou dľa svojej svätej vôle, ale ja ho neprijmem do svojho domu.

— Nuž ale, máte vy dušu, človeče? Pozrite, máte aj nevestu, aj vnúča...

— Vari je už aj ženatý?

— Ženatý. V Amerike sa oženil. Zpočiatku sa im dobre vodilo. Ale potom pán Boh dopustil naňho chorobu, v ktorej dlho ležal. Medzitým narodil sa im chlapec. Teraz už dvaja oblahli do postele. Keď sa Štefan z choroby trochu zotavil, vstúpil do roboty a pretože sa počas choroby trochu aj zadlžil, pracoval vo fabrike dňom-nocou, aby sa mohol vymotať z dlžoby a aby mohol ženu a dieťa vychovať. Chorobou oslabený človek ale takéto napruženie síl dlho vydržať nemohol, zase upadol do ťažkej nemoci, z ktorej keď sa trochu zotavil, vysadol na loď... a teraz je tu so ženou a s dieťaťom a prosí vás za odpustenie.

— Tak?... Naozaj? — spytuje sa hájnik zamyslený.

— Veru tak — riekne farár a pokračuje:

— Čo si teraz počne? Do služby ho chorého so ženou a s dieťaťom nikto neprijme. A pozriteže, Ondrejko, vy ste už starý človek, dnes-zajtra vám vaša hájnická palica vypadne z ruky, nohy vám vypovedia službu chodiť po hájoch, po lesoch... doma nemáte nikoho, kto by vás opatril... hájníctvo, ktoré zastupoval aj váš otec, aj váš starý otec, to sa potom dostane na cudziu ruku.

— Ej, to by som, velebný pane predsa len nerad mal...

— Nuž teda, odpustíte svojmu synovi, ktorý vás bol proti vašej vôli zanechal, ale ktorý sa teraz vrátil k vám. Odpustíte mu?

— Odpustím, velebný pane.

— Prijmite ho späť do svojho domu.?

— No, nedbám, k vôli jeho žene a k vôli jeho malému dieťaťu.

— Boh vás požehná, Ondrejko. Teraz choďte domov, popoludní vám vaše dieťky dovediem...

CHYRNIK.

Jubileum kardinála knieža-primasa. Dňa 13. decembra bolo tomu 19 rokov, čo kardinal knieža primas Klaudius Vaszary praekonizovaný bol ako arcibiskup ostrihomský. Výročitú pamiatku tejto udalosti veľkolepe slávil v Matiašovom korunovačnom chráme v Budíne a oslavovanému jubilantovi prepočetní, cirkevných a svetských vrchností vyslovili holdujúce blahoželanania.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* v XVI. tohoročnom obežníku cirkevnom uverejňuje najnovšie dekrety svä-

tého otca rímskeho pápeža Piusa X. a nariadenia týmto dekretom sodpovedné, upozorňuje duchovných svojho biskupstva, aby pri krajinskom popise ľudu patričným úradníkom pomocou prispeli a konečne vypisuje súbeh na uprázdnené fary Homonna a Lengyelfalu, — V dňoch 15, 16 a 17. januára v Košiciach vydržiavané bude sociálny kursus, na ktorom prednášky vydržiavané budú: dr. Ottokár Prohászka osvietený pán biskup stolnobelohradský, dr. Emil Nagy pravotár, P. Anton Buttykay predstavený františkánskeho kláštora v Budapešti a dr. Alexander Bálint.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy v svojom 25. obežnom liste odporúča časopis: «Kráľovna Sv. Ruženca»; nariaduje, aby obnovené boli školské stolice a na slatvinskú učiteľskú stanicu, ako aj na erdödsku faru vypísal súbeh do konca decembra.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Deň sv. Mikuláša akožto patróna tunajšieho chrámu veľkolepe bol zasvätený 6. decembra, z ktorej príležitosti praepošt a farár mestský Adalbert Zaborovszky slávnostnú sv. omšu slúžil s veľkou assistenciou. Správa katolíckeho kruhu Rákócziho v zasadení 5. decembra vydržiavanom uzavrela, že od 1. januára za členov kruhu výnimečne prijímať bude aj veriacich iných kresťanských konfessii a že členovské poplatky z 8 korún zdvihnu na 10 korún. — Členom Katolíckej ľudovej Jednoty šárišskej stolice dáva sa na známosť, že členovské spisy pre národ stolice od januára budúceho roku vychádzať budú aj v šárišskom nárečí.

Chýry zo Spiša. Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy oznamuje vo svojom ostatnom obežnom liste, že minister orby tejto zimy v 17-ich obciach biskupstva spišského sriadi gazdovské naukobehy pre domáci priemysel. — Tribšský obyvateľ Imrich Mattyašovský vymenovaný je za gazdovského správodajcu staroveského okresu. — V Podolinci budúceho roku jarmoky odbavovať budú v nasledujúce dni: 26. jan., 6. apríla, 22. júna, 25. júla, dobytčí a 26. júla na tovar 10. augusta, 26. októbra a 23. novembra. — V Kézmarku od 1. septembra budúceho roku otvorená má byť štátna škola s 10 učiteľmi. — V Strážach pri Poprade, v Javorine a v Zavadke pre osýpky zavreté sú školy. — V Tatrách knieža Hohenlohe dňa 28. októbra zastrelil troch medveďov. Najväčší vážil 230 kilov, druhý 180 a tretí 160. — V Podhradi stojí jedno vajco 10 hal. — Kézmarská 27-ročná obyvateľka Maria Lederer, manželka krajčira Ernesta Lederera po domácej zvađe ešte dňa 7. novembra odišla z domu a od vtedy niet o nej chýru. Medzi týmito manželmi ustavične robil nepokoj alkohol. — V Starej Vsi služka Maria Komjáth v jednej stodole nezákonnite porodené dieťa tam nechala ležať, kde ubohé zamrzlo. Bestiálnu 19 ročnú matku už zatkli. — Z Haligoviec — chvála Bohu — vysťahoval sa jeden žid. Jeho dom, v ktorej krčma bola, odkúpil tamajší gazda, Ten gazda mal by sa teraz chytiť rozumu a mal by si sklepik otvoril a zadovážiť si dovo-

lenie k odpredaju nápojov aspoň v zapečatených sklenkách. — Do Richvaldu prišiel z Ameriky ten smutný chýr, že 30-ročného Ondreja Harendarčika, pochádzajúceho z Hafky, v Douglas v jednej fabrike usmrtila električka. O, kolko mladých životov už vyhasila tá lakomá fabrika! — V Magure dňa 5. decembra v noci padal malý dážď. Dňa 7. decembra bolo v chládku 6 stupňov tepla. — Lubovenskú a lubickú voľbu stoličných výborníkov napadli, vyšetrovanie je nariadené. Nižnorepašskú voľbu zničili. Ostatné apellácie odmrštili.

Smrť. Jozef Matuška r. k, farár v Erdödke (Orava) dňa 27. novembra v 41. roku svojho života a v 17. roku svojho kňazstva usnul v Pánu. Zomrel následkom zapálenia pľúc. Večné svetlo nech mu svietí!

Popis statku r. 1911. Budúceho roku má sa u nás popri spočítaní ľudu previesť i spočítanie statku. Statok vnašej krajine bol ostatný raz spočítaný pred 15. rokami. Na to spočítanie statku je vzato do rozpočtu ministerstva orby 300 tisíc korún.

Dačo zo štatistiky. Spojené Štáty Americké mali r. 1800 len 6 millionov obyvateľov, dnes majú 86 millionov; Rakúsko-Uhorsko malo roku 1800 22, dnes má 50 millionov; Nemecko malo roku 1800. 25, dnes 60 millionov; Francúzsko malo roku 1800. 28, dnes 39 millionov (v ostatné roky bolo vo Francúzsku ohľadom obyvateľstva nielen žiadneho prirastku, lež ešte ubytku). Taliansko malo roku 1800. 17, dnes má 34 millionov; Rusko má teraz 146 millionov obyvateľov.

K povsimnutiu. Nový rok sa približuje. Hneď sa každý zaopatrí s kalendárom, Verný katolik aj v tejto veci len Katolícku tlač má podporovať. Do katolíckeho domu patrí len Kalendár Katolíckej Ludovej Jednoty alebo Pútnik sv. Vojtešský! Jarmočné kalendáre, keď sú aj z vonku ku vábeniu ľudu i so svätým obrazom ozdobené, v nútri obyčajne duševné otravy obsahuje. To odkazuje nášmu ľudu — Jeho verný priateľ.

HOSPODÁRSTVO.

Jako si roľníci poľnú úrodu zvyšia?

Vo veľkobélickom gazdovskom kruhu dňa 4. decembra prednášal: *Štefan Paska* farár bélický.

(Pokračovanie.)

Keď do svojej role ustavične nejaké semeno sejeme, bez toho, že by sme ju aj hnojili, vtedy ona ku koncu pri najusilovnejšom oraní stane sa neúrodnou. Prečo? Lebo v nej zasiate rastliny už vytiahly tie čiastky zeme, ktoré ku vývinu rozličných rastlín nevyhnutelne potrebné sú. Dokiaľ veda chemická aj s hospodárskymi plodinami sa nezaoberala, zatiaľ roľníctvo ku

hnojeniu svojho poľa ani nepotrebovalo iné, ako maštalné hnojivo. Odkedy ale veda chemická vie nám povedať, ktoré sú tie látky, z ktorých jednotlivé plodiny pozostávajú, vieme aj to, jaký má byť hnoj, aby jednotlivé rastliny v zemi darí sa mohli.

Starí roľníci to už mnoho razy zkusili, že trebárs na jednu alebo druhú roľu maštalného hnojiva neraz až zbytkom naválali, predsa nemali takú úrodu, akú očakávali. Bo siatie sice z počiatku pekne vyzeralo, ale keď sa vyklasilo, zvalil ho i dosť malý dážď a tak zrno sa vyvinuť nemohlo. Táto zkusenosť k tomu presvedčeniu priviedla učených hospodárov, že k dosiahnutiu dobrej, povedzme lepšej úrody, maštalný hnoj je síce potrebný, ale neni dostatočný, bo v ňom málo je tých čiastok, ktoré nevyhnutelne potrebné sú ku vyvinutiu zrna.

Skoro každá rastlina ku svojemu vyvinutiu nevyhnutelne potrebuje *fosforečnú kyselinu*, *dusík* (légeny) *draslo* (káli) a *vápno*. Chemikovia tvrdia, že draslo a dusík v uhorskej krajine skoro v každej pôde v dostatočnej miere sa nachádza. Dusík ale roľam našim dodať môžeme skrze maštalný hnoj alebo skrze zaoranie ďateliny, lucerny, hrachu, vyky a inej zelenej krme. Fosforečnú silu, na ktorú najväčšiu potrebu majú rastliny, aké sú: žito, raž, jačmeň, cukrová repa atd., ničím iným nemôžeme nahradiť, jako len s takým umelým (kunštovným) hnojivom, ktoré obsahuje v sebe *fosforečnú silu*.

Otázka povstáva, že prečo musíme hnoj dodávať našim gazdovským rastlinám? Preto, aby k ich vyvinutiu nechyboval im potrebný pokrm, to jest, aby nehladovaly. Zkusená vec je, že hladujúca rastlina slabú úrodu dáva a mnohorazy ani žiadnu nedá a bohatú úrodu môže dať len vtedy, keď jej hlad utišený je. Keď teda v našej pôde nenachádzajú sa potrebné živinné články, jej našej umelou cestou musíme dodať bylinové živinné čiastky. Cieľ tento dosiahnuť môžeme skrze maštalný hnoj a skrze upotrebenie umelého hnojiva. Ludského výkalu a kompostu len zriedka máme tolko, kolko by sme ho potrebovali.

Vo veľkom omyle by bol ten, ktorý by sa nazdával, že umelý hnoj celkom zbytočný činí hnoj maštalný. Je tomu práve naopak. Hlavná podmienka upotrebenia umelého hnojiva je, aby

sme mali čím viacej maštalného hnoja. Skrže umelé hnojivo našim gazdovským rastlinám dodáme síce záživnej sily, tým nedosiahneme ale fyzický výsledok. Maštalným hnojom dáme pôde našej mnoho ustrojnej látky, ktorá keď v zime zhnije, obráti sa na prst t. j. na humus. Obsah tohoto humusu v pôde našej je veľmi dôležitá vec. Táto prst alebo spomenutý humus, ťažké role (alebo jako sa u nás hovorí, glíkovité role) činí ľahkými a aj to docieli, že takáto zem dá sa lepšej obrobit a ľahšie púšťa do seba dážďovú vodu. Umelým hnojivom nedávame teda do zeme humus tvoriace, lež len záživné látky.

Preto aj každý roľník hreší proti sebe, keď svoj maštalový hnoj dobre neopatruje. Opatrovanie v tom záleží, aby sme mali dobrý sklad (jamu, nakoľko možno vycementovanú) na hnoj a aby hnojavka po celom dvore von nevytekala. Však ale ani ten najlepší maštalný hnoj sám v sebe není k tomu dostatočný, aby naše gazdovské rastliny hojnú úrodu nám prinášaly.

Zo skúsenosti vieme, že my naše role maštalným hnojom dobre pohnojíť môžeme len asi každý štvrtý rok, ba mnohí roľníci ani nie sú vstave každý štvrtý rok dostatočne pohnojíť svoje role. Jestli teda maštalný hnoj naše rastliny s fosforečnou silou na rok, na dva aj zaopatrí, potom už vyše dvoch rokov na fosforečnú silu len veľmi málo rátať môžeme. A preto jestli chceme docieliť väčšiu úrodu, nevyhnutne potrebné je, aby sme ku zveladeniu úrody dodávali roľam chybujúcu fosforečnú silu skrže umelé hnojivo, k. p. skrže superfosfát.

Maštalný hnoj je teda úplný hnoj, umelé hnojivo ale je len jednostranné hnojivo. Maštalný hnoj tak musíme roli dať, jaký ho máme a v ňom nachádzajúce sa látky nemôžeme rastlinám našim v takej miere poskytnúť, v jakéj to snáď požadujú. V Maštalnom hnoji vždy je viac drasla a dusíka, jako fosfora. A jestli by sme chceli jedine len skrže maštalný hnoj našim roľam toľko fosforu dodať, koľko naše rastliny z fo-

sforu aj potrebujú, vtedy s tým mnoho maštalným hnojom naše role z *drasla* a z *dusíka* tak mnoho by dostaly, že by na nich naše rastliny nadmieru bujne riasť, následkom toho by poľahly a očakávanú úrodu by pšedsa nepriniesly. Tak mnoho maštalného hnoja na roľu vyviezť by sa nám ale nevyplatilo. Ponevác v maštalnom hnoji len veľmi v malej miere predchádza fosfor, veľmi ľahko nahradiť ho môžeme skrže upotrebenie umelého hnoja, ktorý sa «superfosfát» menuje.

Srže umelé hnojivo teda vyrovnaf môžeme ten nerovný pomer, ktorý sa v maštalnom hnojive nachádza a gazdovským rastlinám dodáme potrebnú silu, bez toho, že by sme pri tom mali zbytočné výdavky.

(Pokraovanie nasleduje.)

DOPISY.

Prievidza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom miľom «Krestane».

V našom okrese sme tiež 1. decembra previedli stoličné voľby. Ako vždy, tak aj pri tejto voľbe sa naši horliví ľudáci krásne chovali. Nuž a výsledok je pšedsa není taký, ako to v druhých statočných stoličiach býva, na príklad v našej susednej tekovskej stoliči, tam je pri každej voľbe tak, že kto má väčšinu, ten zvíťazí. Prečo? Preto, bo tam sú statoční, poriadní stoliční úradníci. Tam si svoju statočnosť každý zachová. Potom aj ctia a vážia si ich nielen všetci tamojši, lež aj cudzí ľudia.

U nás v Nitrianskej zase je tak, že naši panáčkovia hovoria: «v politike není statočnosť». A ponevác vždy politizujú, teda o statočnosti nikdy ani pochopu nemajú. A títo panáčkovia žiadajú potom, aby si ich ľud vážil za to, že ho pri voľbách klamú, prenasledujú a na ňom sa pomstvia. Za také veci zaslúžili by tí ľudia uctu, ale len s dobrou lieskovicou.

U nás jo tak, keď daaký panáček pre jeho zásluhy nemôže byť hlavným slúžnym, alebo ho už aj vyhodili zo slúžnovstva, chyti sa za volebného prezesa. Pri voľbe pácha to najväčšie huncútstvo a klamstvo. Utlačuje ľudovú stranu, z väčšiny robí menšinu, prisahu

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno ľarehách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávaju do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

strká do vačku, potom sa ešte vychvaluje: Vidíte, tak treba z menšiny spraviť väčšinu. Za také huncútstva ho nehodia do áreštu, lež dostane ešte odmenu a vyznačenie.

Takéto voľby previedli aj u nás v Bojniciach v Handlovej a v Gojdlí. Z tej bojnickej voľby ale bude ešte pekná patália. Pán Somogyi už môže byť hlavný slúžny, ale najprv ešte musí sa usporiadať s kriminálnym súdom.

A pán Craus fõišpán o takom švindľerstve a politickom huncútstve hovorí, že je to vraj «Intransigentne liberáľstvo.» Lojzo Rudnay zase takéto účinkovanie menuje: «kresťanské účinkovanie». Jemu to veľmi prístane. Ale len jemu!

Katolík.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Račte prosím uverejniť tieto riadky v našom miľom «Kreštane».

V našej stolici dňa 10. novembra vyvolili 86 nových stoličných výborníkov. Vyvolení sú nasledujúci: V Levoči Gustáv Hoefner, Julius Bartsch, Ján Jerovszky a katolícky lekár dr. Bela Bojarszky; vo Štvrtku Franc Szlavkovszky r. k. farár z Abrahamoviec; vo Vyšných Repašoch Bela Bárdossy g. k. farár z Toriska a Gustav Görgey hlavný slúžny z Levoče; v Nemešanoch Akos Wieland a Arpád Nemessányi; v Kapituli (Szepeshely) dr. Ladislav Farkas a Julius Frits; v Podhradí podžupan dr. Ludvík Neogrády, Ján Kapraltsik a podhradský r. k. kaplán Jozef Oravec; v Korotnoku podhradský hlavný slúžny Alexander Holenia; v meste Gõlniczbánya Gabor Mattyasovszky a Eugen Piovarecsy; v Krompachoch dr. Ludvík Fõrster a Rõbert Martindesz; v Ondrišlu Karol Piovarecsy a dr. Koloman Hritzi; v meste Szepesremete gelnický hlavný slúžny Pavel Winkler, dr. Ján Jakura, Michal Friedl a Arpád Wittchen; v Novej Vsi Aladar Fest, Leopold Schiwetz a Eugen Ujlaki; v okolí novoveskom fabrikant Georg Koromzay a advokátsky praktikant dr. Alexander Horka; v Hrabušicách notár Dezider Dráveczky a učiteľ Ferdinand Zapletal; v Markušoveách zemepán Akoš Wieland a notár Ondrej Janeckó; vo Vlachoch lekár Ján Ritók; v Spišskej Sobote slúžny Ján Urbányi a advokát dr. Kornel Lersch; v Popráde advokát dr. Geyza Payer a mestský notár Gustav Meltzer; vo Veľkom Slavkove notár Karol Gótsch a evanjelický farár Michal Faix; v Lucivnej slúžny Gabor Majunke, batisovský r. k. farár Edmund Schürger a Albert Wieland; v Kubachoch direktor biskupských majetkov Jordan Görgey, notár Georg Farkas a hranovnický r. k. farár Ludvík Csuják; v Kézmarku Alexander Belóczy, mestský kapi-

tán Ján Gergelyi a fabrikant Karol Wein; v Hollólomnici hlavný slúžny Edmund Engelmayer, slúžny Bela Horti a toporský mladý statkár Albert Görgey; v Spišskej Belej lekár dr. Fridrich Gábriel, direktor sporiteľne Armin Mayer a direktor štátnej ľudovej školy Michal Neupauer; v Hundsdorfe notár Julius Gretzmacher a poprádsky advokát dr. Bela Forberger; vo Veľkej Lomnici evanjelický farár a hlavný dekan Julius Székely a zemepán Andor Nitsch; v Lubici ey. farár Albert Kübacher a advokátsky praktikant dr. Andor Róth; v Slovenskej Vsi Karol Pollágh a r. k. farár Ján Csumitta a holgarský r. k. farár Ján Sterbák; v Jakubjanoch notár Maximiliao Schneck a gr. k. dekan-farár Michal Michalics; v Jerebine liberálny ablegát okresu levočského gróf Gustav Csáky a notár Alexander Reinitz; v Podolinci správca potravného spolku Vendel Tfirst ml. a ružbachský r. k. farár Innocent Szmolkó; v Gňazdoch zemepán Viktor Laczko a r. k. farár Andor Trunik; v Starej Vsi podolinsky r. k. učiteľ Ján Szlovik; vo Veľkom Lipniku richvaldský r. k. farár Franc Klein a cestovný komisar Pavel Gergelyi; v Hanušoveách relovský r. k. farár Viktor Wagner a notár Ervin Matirkó; v Kacvine miestny r. k. farár Ján Patak; v Osturni miestny gr. k. farár Ervin Bysz a podžupan na odpočinku Aladar Reisz; v Nedeczi notár Valent Iglár a dr. Teodor Ujfaluassy advokát Katolíckej ľudovej Jednoty z Levoče; vo Fridmane staroveský hlavný slúžny Baltazar Mattyasovszky a miestny r. k. farár Štefan Andrašovszky a konečne v Tribšu staroveský katolícky advokát dr. Koloman Winkler.

Podľa udania novoveských maďarských novín «Szepesi Lapok» bolo by z tých novovyvolených výhorníkov 62 prívržencov pracovnej národnej strany alebo lepšie povedano liberálov, 17 Judákov a 7 neodvisliakov. Menoslov stoličných virilistov na rok 1911. je tiež už ustálený. Máme spolu 175 virilistov. Medzi tými — žiaľbohu — je asi 40 židov. Katolíckych kňazov najdeme v menoslove s osvieteným pánom biskupom a s kanonikami dovedna 19.

O voľbe stoličných výborníkov najbližšie urobí ešte svoje poznámky

Spišský správodajca.

Odkazy redakcie.

O. Sz. M. Ďakujeme za článok a uverejníme ho budúce.

F. K. K. Pride všetko, ale len jedno za druhým.

B. V. B. Prijmite srdečné blahoželanía k vašemu víťazstvu pri voľbách stoličných.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Dobré chutnanie!

Zdravý žalúdok si zachováme, netrápia nás tlačením, bolením žalúdka odkedy potrebujeme Feller rebarbara Elsa-pilulky k prehnaniu. Všetci to hovoria, čo ich raz upotrebili. Oprobujte to aj vy, bo tieto pilulky riadia stolicu a napomáhajú tráveniu. 6 škatuliek franko 4 koruny. Lekárnik Feller Štubica, Kostolná-úlica číslo 18. (Záhrebská stoli.)

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 11. decembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 21.95—22.75
» stolnobelohradská, nová...	« 21.85—22.60
» peštianska, nová	« 21.95—22.85
« banátska, nová...	« 21.90—22.55
Raž prvotriedna	» 15.60—15.70
« druhotriedna	« 15.40—15.55
Jačmeň nový, prvotriedny	« 14.00—14.50
Ovos prvotriedny	« 16.70—17.10
« druhotriedny	« 16.30—16.60
Kukurica	« 10.60—10.90

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.80	17.30	16.80	16.30	15.80	15.30	14.50
č.		7	7½	8			
K.		13.40	11.40	6.70			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 7.40—7.60
« hrubé	« 8.20—8.50
Fazula veľká biela	« 21.75—22.70
Fazula strakavá	« 25.00—26.00
Šošovica čistá	« 25.00—36.00

Mak	kor. 66.00—70.00
Hrach nelúpaný, čistý	« 28.00—29.00
« lúpaný	« 46.00—55.00
Rasca (kmín)	« 74.00—80.00
Konopné sáme	« 21.00—22.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 4.40—4.60
« « ružové	« 4.80—5.00
« « žlté	« 7.80—8.00
Datelinové sáme, červená datelina	kor. 152.00—158.00
« « lucerna	« 146.00—180.00
Proso	« —————

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapešianska	kor. 168.00—169.00
« « vidiecka	« —————
Slanina mestská 4-kusová	« 145.00—146.00
« « 3-kusová	« 146.00—147.00

Všetko po 100 kilogrammoch.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	kor. 89.50—90.00
« kockový	« 91.50—92.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	« 48.50—49.50
Spiritus raffinovaný, odanený vo veľkom	« 179.40—18

A vonatok indultása Budapest gy. p.-advarról.

Érvényes 1910. október 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

Délrelejt				Délután				Délrelejt				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve	vonat-szám	óra	perc	vonat-neve
148	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	714	12 05	sz. v.	Szeged, Szolnok	145	5 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	157	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 35	«	Érsekújvár, Ipolytság	4106	12 10	«	Esztergom	723	5 25	«	Cegléd	133	1 20	«	Nagyvaros
718	5 50	«	Szeged, Szolnok	1402	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	725	5 35	«	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
152	6 00	«	Göd	128	12 25	sz. v.	Nagyvaros	4101	5 50	«	Esztergom	103	1 40	«	Páris, Wien
4102	6 10	«	Esztergom	114	12 45	«	Wien	139a	5 55	«	Nagyvaros	508	1 50	«	(Kolozsvár, Tövis,
150	6 20	«	Rákospalota-Ujpest	160	12 55	«	Rákospalota-Ujpest	725a	6 00	«	Cegléd	159	1 55	sz. v.	(Sz.-Németi, Szolnok
6502	6 35	«	Lajosmizse, Kecskem.	162	1 30	«	Dunakeszi-Alag	147	6 05	«	Rákospalota-Ujpest	4107	2 05	«	Rákospalota-Ujpest
102	6 50	k. ost. ex. v.	(Wien, Paris, Ostende, London)	4114)	1 50	«	Piliscsaba	8505	6 10	«	Lajosmizse	4107	2 05	«	Esztergom
			(Nagyvárad, Arad, Brassó, Nagyszeben, Körösmező)	504	2 00	gy. v.	(Szatmár-Németi, Kolozsvár, Brassó)	721	6 20	«	Szolnok, Cegléd	161	2 40	«	Dunakeszi-Alag
512	7 00	gy. v.	(Zsolna, Berlin)	126	2 10	sz. v.	Parkány-Nána	9011)	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrad	163	3 00	«	Rákospalota-Ujpest
1404	7 05	«	Nagyzsombát, Wien	164	2 15	«	Rákospalota-Ujpest	7012)	6 30	«	Konstantinápoly, Bukarest	6507	3 20	«	Kecskem., Lajosmizse
104	7 55	«	Dunakeszi-Alag	4108	2 20	«	Esztergom	139	6 35	sz. v.	Nagyvaros	713	4 05	«	Temesvár J., Szeged
154	8 05	sz. v.	Orsova, Bázias	106	2 30	gy. v.	Wien, Páris	1407	6 40	«	Berlin, Zsolna	127	4 10	«	Nagyvaros
708	8 15	gy. v.	(Temesvár, Karánseb., Bázias)	120	2 35	sz. v.	Galánta	217	7 15	tvssz	Parkány-Nána	4109	5 00	«	Esztergom
712	8 30	sz. v.	Bázias	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	709	7 20	sz. v.	Bukarest, Bázias	215	5 30	tvssz	Ersekújvár
4104	9 05	«	Esztergom	722	2 45	sz. v.	Cegléd	501	7 30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget)	165	5 38	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
116	9 20	«	Wien, Berlin	6504	2 50	«	Lajosmizse, Kecskemét	149	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	115	5 55	«	Wien, Berlin
156	9 40	«	Rákospalota-Ujpest	188	4 10	«	Rákospalota-Ujpest	117	7 40	«	Paris, Wien	1401	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
6508	11 15	«	Lajosmizse, Kecskemét	130	4 20	«	Nagyvaros	4103	7 45	«	Esztergom	707	6 85	«	Orsova, Bázias
158	11 20	«	Rákospalota-Ujpest	716	4 30	«	Szeged	8504	7 50	«	Kecskem., Lajosmizse	187	6 40	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
				108	5 15	gy. v.	Wien	151	7 55	«	Göd	105	7 10	gy. v.	Wien
				724b)	5 40	sz. v.	Cegléd	727	8 05	«	Cegléd	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				168	5 50	«	Rákospalota-Ujpest	131	8 10	«	Parkány-Nána	169	7 45	«	Rákospalota-Ujpest
				124a	6 00	«	Nagyvaros	719	8 35	«	Kiskunfélegyháza	4113)	8 10	«	Piliscsaba
				724a	6 10	«	Cegléd	153	9 10	«	Dunakeszi-Alag	137	8 20	«	Nagyvaros
				124b	6 20	«	Nagyvaros	705	9 20	gy. v.	Szeged	125	8 50	«	Parkány-Nána
				724	6 25	«	Cegléd	1403	9 40	«	Berlin, Pozsony	107	9 05	gy. v.	Wien
				4110	6 40	«	Esztergom	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	4111	9 25	sz. v.	Esztergom
				726	6 45	«	Cegléd, Szolnok	155	10 25	«	Rákospalota-Ujpest	6503	9 30	«	Kecskem., Lajosmizse
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Berlin	715	10 40	«	Szeged	171	9 35	«	Dunakeszi-Alag
				124	6 55	sz. v.	Parkány-Nána	119	11 15	«	Galánta	1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				170	7 00	«	Rákospalota-Ujpest					511	9 55	«	(Nagyszeben, Brassó, Kolozsvár, Stanisla
				728	7 35	«	Cegléd					129)	10 25	sz. v.	Vác
				6506	7 40	«	Lajosmizse					118	10 35	«	Wien
				172)	8 00	«	Dunakeszi-Alag					6518	10 40	«	Ocsa
				710	8 05	«	Bukarest, Bázias (Vác)					717	11 00	«	Szeged, Szolnok
				132)	8 20	«	Esztergom					101	11 05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Paris, Wien
				4112	8 30	«	Zsolna, Berlin								
				1408	8 40	«	Wien, Paris								
				118	9 30	«	(Kolozsvár, Bukarest, Stanisla								
				502	9 35	gy. v.	Szeged, Bázias, Bukarest								
				708	10 15	«	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				140	11 10	«	Nagyvaros								
				902)	11 20	k. o. exp. v.	Belgrad, Konstantinápoly								
				702)	11 30	«	Bukarest, Konstantinápoly								

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5 53	sz. v.	Esztergom	4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4003	7 48	«	Esztergom	4009	5 20	«	Esztergom
4005	10 04	«	Esztergom	4013)	8 21	«	Piliscsaba
				4011	9 31	«	Esztergom

Prečo každý hospodár, poľnou
robotou zaoberajúci sa človek
a aj priemyselník potrebuje

Brázay-ho Mentholliet?

Ponevác: Brázay-ho Mentholliet je opravde a nepodvratne spoľahlivý domáci prostriedok, na ktorý každý má potrebu.

Ponevác: Brázay-ho Mentholliet k udržaniu, zachráneniu zdravia, k zahateniu nemôc a k zastaveniu telesných bolastí najlepšie slúži a tak istotne a úžasne účinkuje, že ho mnohí za divotvorný prostriedok považujú.

V akejkoľvek nemoci len jednu prábu treba urobiť s Brázay-ho Menthollietom a každý hneď lepšie bude sa cítiť.

Cena jednej fľašky na prábu

40 halierov.

K dostaniu v každom sklepe.

Len Brázay-ho Mentholliet treba pýtať a prijať, bo len ten pomáha vo všetkých neduhoch.

BOROLIN slanovinový lieh!

Nedostížiteľný domáci

liek k vyliečeniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako su reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena:

Malá fľaška . . . . . 2.— kor.
Veľká fľaška . . . . . 2.50 »
Fľaška na prábu . . . . . 1.20 »

Drábaju Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II., Margit-rakpart 47. K.
Všade k dostaniu.

Najlepšie hodinky

vyznač. zlatou a striebornou medailou zasiela svetoznáma
firma — prvá dieľňa hodín

Prísne
reálna
3 ročná
záruka
na písma.

HANNS KONRAD

c. a kr. dvor. zasielca

BRÜX číslo 3237. (Čechy).

K 6.80 System Roskopf-
patent hodinky
K 4.— Tieže s
duplovan. kepienkom K 6.80.

Svajčarského systému Ros-
kopf-patent hodinky K 5.—
Echt strieborné remontoar
hodinky s «Gloria» strojom
K 8.40. Tula remon. hodinky
s duplov. kepienkom K 10.50.
Súbežné budičky K 2.90.
Svarzvaldské hodinky K 2.50.

Žiadne riziko! Výmena povolená alebo návrat peňazí.

Posiela sa s poštovou do-
bierkou alebo pri predbež-
nom zaplatení peňazí.

Hlavný cenník s viacej ako 7000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému franko a zdarma.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K,
lepšie 2 koruny 40 hal.; prima
polbiele 2 koruny 80 halierov;
biele 4 K, biele papierové 5 K
10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako
snah biele, drápané 6 K 40 h.,
8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K,
7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K. —
Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho
alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá,
120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm.
široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 18 K;
polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K,
14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. **podhlavky** 90 cm.
dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70. Spodné periny z
pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko.
Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazí obšírny cenník zdarma a franko.
S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy).

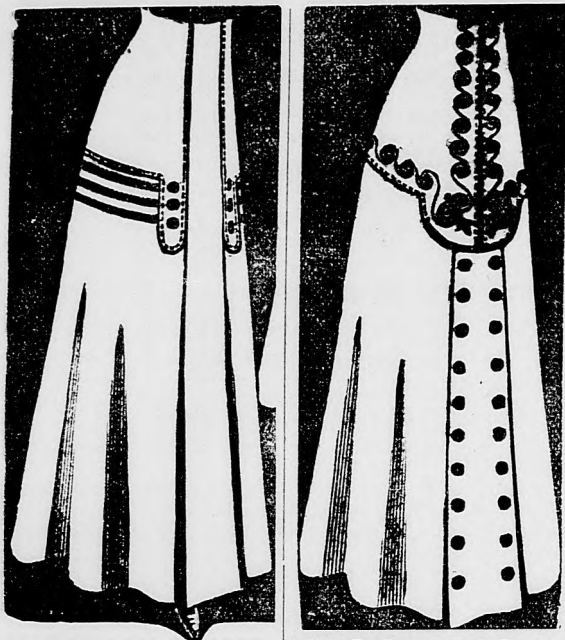
Prima nástroje k prevádzaniu rezanej roboty.

Prevádzanie pilkou, rezaných robôt je pouené
a pekne zamestnanie v slobodných hodinách
pre starých a mladých ľudí. Číslo 9307. —
Prima nástroje k rezaniu so 7 nástrojami a
pred ohou, na pevnom kartone komplet K.
3.—. Číslo 9308. To isté s 10 prima strojmi
a s predlohou K 5.—. Číslo 9310. Prima
nástroje k rezaniu v škrinke zo smrekového
dreva s pohyblivým vrchnákom a s 9 výbor-
nými nástrojmi K 7.20 Najväčší výber ná-
strojov k rezaniu v mojom hlavnom cen-
níku. Žiadne riziko! Výmena povolená alebo
návrat peňazí. Zasiela poštovou dobierkou
c. a k. dvorný zasielca

HANNS KONRAD vývozný dom Brüx
číslo 3248. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko.

Reklám 5 korún. Vindobona 8 kor.

Zvlášte podarená novota, ktorá každej panej veľmi pekne stojí. Jej passé ozdobené je pántami z látky dľa najposlednejšej módy. Za silnej šatovej látky pre pánov tajnovej vzorky 5 K. Z fajnového hladkého polsúkná v čiernych, tmavomodrých, tmavých, sivých a zelených farbách 7 K. Tieto ceny vzťahujú sa na sukne bez midra. S midrom každá sukňa drahšia je a 50 halierov.

Abjednenie v listoch účastné je zvláštnej pozornosti. Oby sme každému čo najrýchlej poslužiť mohli, prosíme udať nám veľkosť drieku a kľobov a dĺžku sukne dľa miery zpredku a zo zadku. Prosíme ďalej o presne pravú adresu odberavateľa. Týmto spôsobom každý jednolihví kus vystrojený je svedomite a prisne dľa miery. Ďalej prosíme objednávateľov o presne udanie mena a bydlá. Módné album saše, krom vyšudovaných veľmi pekne vyhotovených vzoriek obsahuje viacej ako sto novčt v najtajnejších farbách a na žiadosť odošleme ho franko po pošte každej punej.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse Nr. 2.

Dopisovanie v každej reči.

Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posiela 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného čínovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho snotovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdíelovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Peniaze

usporí každý, kto v čas potreby osožných a užitočných článkov a každého druhu príležitostných darov, pýta si môj hlavný ceník s vyše 300 vyobrazeniami, ktorý na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko

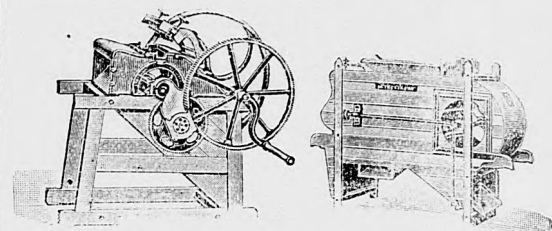
cis. a kraľ. dvorný zásielca
Hanns Konrad
Brüx, číslo 3261. (Čechy).

Majetok na predaj,

ktorý pozostáva zo štrnást katastrálnych juár poľa a lúky, 11 1/2 jutra zeme orácej, ostatné lúky a jedno jutro vlastnej hory vysokej súcej na hrady. Na štrnást jutár urbárskeho práva, to jest obecnej hory aj pastviny, jedno jutro vinohrada a k tomu gazdovské stavenie, jedna mašina na kosenie z ožia, žita aj trávy, jedna mláfačka na osem koňských sil, jeden rajtár, sečkovica a iné gazdovské riady. Mimo tohto je jeden pozemok pre dom pri hradskej, teraz sa prevedie kombuasácia a celé pole hide pri dome. Dom je krytý škridlou pekne stavaný a bunar vo dvore pred vráty. Dom stojí pri hradskému a je súci za obchoo alebo krčmu, hlízko domu je kostol aj škola. Cena majetku je 6500 zl. Bliži zprávu podá Fraňo Gálik v Resniku p. Pieterica, Slavonia.

Pánom roľníkom odporúčam svoje najnovšie hospodárske stroje:

Mláfačky. Žentúre. Rajtáre. Sečkovice. Šrotovničky. Triery. Pluhy. Stroje na siatie. Brány. Hrable. Stroje na rezanie kapusty, burgyne, zemiakov a dreva. — Mangle. Decimálky. Mačkadlá na syr, hlinu, borievky a slad. Stroje na lámánie stromovej kóry a lupanie kukurice atď. atď.

Obrázkové cenníky na žiadosť zašlem zdarma a franko.

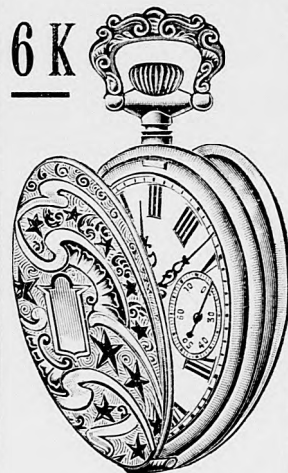
Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v BYTČI (Nagybicscse, Trencsénmegye).

Nikdy viac v živote!

Miesto 16 korún len 6 korún

6 K

Následkom kúpy viestej veľkej dielni na hodiny moje pôvodné kovové

strieborné „Gloria“ remontoar hodinky

s duplovanou pokryvkou s 36 hodin výborne chodiacim strojom, veľmi pekným, veľkom, na ktorom vyryté sú cimery, koňa, jeleňa, lvy, kým trvá zásoba predávam len za smiešnu cenu.

kus po 6 K.

Predtým stály 16 korún.

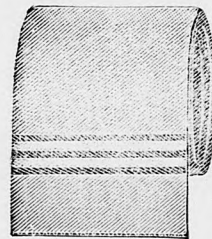
Zodpovedná strieborná „GLORIA“ retiazka 1 koruna. 3 rokov záruka. Zasiela s poštovou dobierkou

Vývozný dom hodín

MAX BÖHNEL

Wien, VII., Margaretenstrasse 27—55.

Tiger-prikryvadlá ku spaniu.

dobrej trvácej kvality. — Číslo 1051 Príležitostné Tiger flanelové prikryvadlá, hrubá kvalita, drappsivej farby smiešanej s bielou, so štrafkovaným krajom, dĺžka 175 cm. šírka 100 cm. Kus po K 2.20. Číslo 2051 1/4. Težšie kvality s mellirt fondom a štrafkovaným krajom 124x190 cm. veľkosti K 2.60. Číslo 2050 Veľmi lacné prikryvadlo k spaniu drapp siné s krajom rozličnej farby, dĺžka 175 cm. šírka 100 cm. K 1.70 Číslo 2050 1/2. Prikryvadlo lepšej kvality, dĺžka 190 cm.

šírka 130 cm. K 2.40. Najväčší výber v mojom hlavnom cenníku. — Žiadne rižiko. — Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierkou alebo pri prubežnom doposlaní peňazi cis. a kraľ. zásielca

Hanns Konrad vývozný dom Brüx číslo 3253. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami franko a zdarma